

ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ ΣΤΟ ΜΠΑΚΟΥ
Γραφείο Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων

ΟΔΗΓΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ ΑΖΕΡΜΠΑΪΖΑΝ 2021

ΜΠΑΚΟΥ
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2021

Παναγιώτης Πρεβεζάνος
Γεν. Σύμβουλος ΟΕΥ Β'

A. ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ.....	4
A.1 Γενικά Χαρακτηριστικά Χώρας.....	4
A.2 Δημογραφικά Στοιχεία.....	5
A.3 Βασικά Μακροοικονομικά Μεγέθη Αγοράς.....	6
B. ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ.....	8
B.1 Θεσμικό πλαίσιο.....	8
B.1.1 Νομικές Μορφές Εταιριών.....	9
B.1.2 Διαδικασία ίδρυσης εταιρίας.....	10
B.1.3 Σήμανση / πιστοποίηση προϊόντων (ετικέτες, πιστοποιήσεις).....	10
B.1.4 Τιμολόγηση.....	10
B.1.5 Τελωνειακή νομοθεσία (Διαδικασία – Αρχές).....	10
B.1.6 Διαδικασίες εισαγωγής / περιορισμοί εισαγωγών.....	11
B.1.7 Εξασφάλιση πιστώσεων.....	13
B.1.8 Καθεστώς ιδιοκτησίας.....	14
B.1.9 Εργασιακό καθεστώς.....	15
B.2 Στρατηγική Εισόδου στην Αγορά της (Χώρας).....	16
B.2.1 Συνεργασία με Αντιπροσώπους/διανομείς.....	17
B.2.2 Δίκτυα Διανομής.....	17
B.2.3 Προώθηση – Διαφήμιση.....	17
B.3 Καταναλωτικά Πρότυπα.....	18
B.4 Βιομηχανική Ιδιοκτησία.....	18
Γ. ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ - ΔΑΣΜΟΛΟΓΗΣΗ.....	18
Γ.1 Συμφωνίες αποφυγής διπλής φορολογίας.....	18
Γ.2 Φορολογία Φυσικών προσώπων.....	19
Γ.3 Φορολόγηση Επιχειρήσεων.....	19
Γ.4 Ειδικότεροι φόροι.....	20
Γ.5. Δασμοί - Δασμολόγιο.....	21

Γ.6 Ειδικές Οικονομικές ζώνες (FTZ).....	21
Δ. ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	21
Δ.1 Αναπτυξιακός Νόμος - Κίνητρα Επενδύσεων	21
Δ.2 Καθεστώς Ιδιωτικοποιήσεων.....	23
Δ.3 Πιστοληπτική ικανότητα χώρας – Κίνδυνοι/ προοπτικές	23
Ε. ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΙ - ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ.....	24
ΣΤ. ΚΛΑΔΟΙ ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ ΓΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ.....	25
ΣΤ.1 Κλάδος 1	
ΣΤ.2 Κλάδος 2.....	
ΣΤ.3 Κλάδος 3.....	
ΣΤ.4 Κλάδος 4.....	
Ζ. ΧΡΗΣΙΜΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ	26

A. ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

A.1 Γενικά Χαρακτηριστικά Χώρας

• ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ

Το Αζερμπαϊτζάν συγκαταλέγεται ανάμεσα στις τρεις χώρες του Νότιου Καυκάσου και εκτείνεται κατά μήκος της δυτικής ακτής της Κασπίας Θάλασσας. Η χώρα έχει έκταση 86,6 χιλ. τετραγωνικών χιλιομέτρων (12% δάση, 4,5% υδάτινες επιφάνειες, 55% αγροτικές καλλιέργειες και 28,5% άλλες επιφάνειες). Μεγάλο μέρος της Κασπίας Θάλασσας ανήκει στο Αζερμπαϊτζάν. Η χώρα τοποθετείται στο γεωγραφικό μήκος 44' και 52' ανατολικά και 38' και 42' βόρεια ενώ η πρωτεύουσα Μπακού βρίσκεται στον 40° παράλληλο.

Το Αζερμπαϊτζάν συνορεύει νότια με το Ιράν (765 χλμ συνοριακή γραμμή), βόρεια με τη Ρωσία (390 χλμ), βορειοδυτικά με τη Γεωργία (480 χλμ) και δυτικά με την Αρμενία (1.007 χλμ) και -μόνον ο θύλακας Ναχισεβάν- με την Τουρκία (10 χλμ).

Στο Αζερμπαϊτζάν παρατηρούνται 9 από τις 11 υπάρχουσες κλιματικές ζώνες του πλανήτη, έχοντας στο βορά την οροσειρά του Καυκάσου με αλπικό κλίμα, ενδιάμεσα ηπειρωτικές κλιματολογικές συνθήκες, στέπες, ερήμους, εύκρατη ζώνη στα παράλια της Κασπίας και καταλήγοντας στο νότο, όπου επικρατούν υποτροπικές συνθήκες.

• ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

Στην νεώτερη ιστορική περίοδο το Αζερμπαϊτζάν υπήρξε για 71 έτη μέλος της ΕΣΣΔ, μετά την κατάρρευση της οποίας ανακήρυξε το 1991 την ανεξαρτησία του σε Προεδρική Δημοκρατία. Το πολιτικό σύστημα κυριαρχείται έκτοτε - χωρίς ουσιαστική αντιπολίτευση - από την οικογένεια Αλίγιεφ, από την οποία προήρχετο ο πρώτος Πρόεδρος Χαϊνταρ Αλίγιεφ, τον οποίο διαδέχτηκε ο γιός του και νυν Πρόεδρος Ιλχάμ Αλίγιεφ, ο οποίος κυβερνά συνεχώς από το 2003 (το 2018 και μετά από σχετική τροποποίηση του Συντάγματος, ο κ. Αλίγιεφ εξελέγη για τέταρτη συνεχόμενη θητεία, αυτή τη φορά επταετή και επομένως θα παραμείνει ως το 2025).

Στη Δημοκρατία του Αζερμπαϊτζάν υφίστανται τρεις μορφές εξουσίας:

Εκτελεστική, η οποία ασκείται από τον Πρόεδρο κ. Ιλχάμ Αλίγιεφ ο οποίος κυβερνά συνεχώς από το 2003 (το 2018 και μετά από σχετική τροποποίηση του Συντάγματος, ο κ. Αλίγιεφ εξελέγη για τέταρτη συνεχόμενη θητεία, αυτή τη φορά επταετή και επομένως θα παραμείνει ως το 2025).

Νομοθετική, η οποία ασκείται από το Κοινοβούλιο με 125 βουλευτές

Δικαστική, η οποία στο υψηλότερο επίπεδο ασκείται από το Ανώτατο Δικαστήριο.

- **ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ**

Το Αζερμπαϊτζάν διατηρεί διπλωματικές σχέσεις με 179 χώρες και είναι μέλος των UN, Council of Europe, OSCE, Commonwealth of Independent States, GUAM (Georgia, Ukraine, Azerbaijan and Moldova Alliance), Non-Aligned Movement, Organization of the Black Sea Economic Cooperation, Organization of Islamic Cooperation, European Bank for Reconstruction and Development, Asian Development Bank, World Bank, International Monetary Fund, Islamic Development Bank, Black Sea Trade & Development Bank, της Παγκοσμίου Τραπέζης Ανασυγκροτήσεως και Αναπτύξεως (IBRD), του Οργανισμού Εγγυήσεων Πολυμερούς Επενδυτικής Δραστηριότητας (MIGA) και του Παγκόσμιου Οργανισμού Τουρισμού (World Tourism Organization).

Η χώρα έχει, επίσης, καθεστώς παρατηρητή στον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου (ΠΟΕ - WTO), με τον οποίο διεξάγει συνομιλίες προσχώρησης επί 22 έτη (1997-2019). Η 14^η σύνοδος της ομάδας εργασίας με αντικείμενο την προσχώρηση του Αζερμπαϊτζάν στον ΠΟΕ έλαβε χώρα στη Γενεύη τον Ιούλιο του 2017. Ο αρχικός στόχος, η πλήρης ένταξη της χώρας στον ΠΟΕ μέχρι το τέλος του 2009, όχι μόνο δεν επετεύχθη, αλλά γενική εκτίμηση είναι, ότι η προσχώρηση της χώρας στον ΠΟΕ θα καθυστερήσει περαιτέρω, αφού είναι προφανές, ότι η αζέρικη πλευρά δεν επείγεται για την πλήρη ενσωμάτωσή της στο διεθνές οικονομικό σύστημα, καίτοι λαμβάνει πλουσιοπάροχη βοήθεια επί σειρά ετών από διεθνείς χρηματοδοτικούς_θεσμούς όπως η World Bank, η EBRD, η ADB κλπ.

A.2 Δημογραφικά Στοιχεία

Ο πληθυσμός της χώρας ανέρχεται σε 10 εκατ. κατοίκους περίπου. Το Αζερμπαϊτζάν διοικητικά αποτελείται από: 78 πόλεις, 14 περιφέρειες πόλεων, 10 οικονομικές περιοχές, 63 περιφέρειες, 262 οικισμούς, 4.246 αγροτικούς οικισμούς και την αυτόνομη Δημοκρατία του Ναχitseβάν. **Πολιτικό, οικονομικό και βιομηχανικό κέντρο της χώρας** είναι η πρωτεύουσα **Μπακού**, με πληθυσμό άνω των 3,5 εκατομμυρίων. Άλλες μεγάλες πόλεις είναι η **Ganja**, βιομηχανικό και αγροτικό κέντρο στο δυτικό Αζερμπαϊτζάν με 313.000 κατοίκους, το **Sumgayit** με 265.000 κατοίκους, το δεύτερο μεγαλύτερο βιομηχανικό κέντρο της χώρας, μετά το Μπακού, με έμφαση στην μεταλλουργία, χημική βιομηχανία και στα πετρελαιοειδή, και το **Lankaran** με 240.000 κατοίκους, αγροτικό κέντρο στο νότο της χώρας. Το ποσοστό του αστικού πληθυσμού είναι περίπου 54% επί του συνόλου και του αγροτικού 46%. Ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός αυξήθηκε σημαντικά τα τελευταία έτη: από 4.380.000 στο τέλος του 2005 έφτασε τα 5.252.000 στο τέλος του 2020, εκ των οποίων 4.876.000 ήταν απασχολούμενοι και 375.000 άνεργοι.

Εκτός από τους Αζέρους του Αζερμπαϊτζάν, υπάρχει και μεγάλη διασπορά στο Ιράν, όπου υπολογίζεται, ότι ζουν 15 έως 25 εκατομμύρια Αζέροι στο βόρειο τμήμα του με επίκεντρο την Ταυρίδα (Ταμπρίς). Αν και δεν υπάρχουν επιβεβαιωμένα επίσημα στοιχεία, η διασπορά αυτή συμμετέχει και στην οικονομική ζωή του Αζερμπαϊτζάν, επενδύοντας, κυρίως, στην αγορά ακινήτων στο Μπακού.

Η επίσημη γλώσσα του Αζερμπαϊτζάν είναι η αζέρικη, η οποία ανήκει στην οικογένεια των τουρκικών γλωσσών. Στην χώρα ομιλείται επίσης σε σημαντικό βαθμό και η ρωσική γλώσσα, ενώ ελάχιστα διαδεδομένες είναι οι λοιπές διεθνείς γλώσσες. Η επίσημη ώρα της χώρας είναι +3 ώρες Γκρίνουιτς και οι αζέρικες ηλεκτρονικές διευθύνσεις έχουν την κατάληξη .az. Ο τηλεφωνικός κωδικός διεθνών κλήσεων της χώρας είναι +994 και το επίσημο εθνικό νόμισμα είναι το Μανάτ (AZN).

A.3 Βασικά Μακροοικονομικά Μεγέθη Αγοράς

1. ΒΑΣΙΚΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ

	2018	2019	2020
A.Ε.Π. (δισ. US\$- σε τρέχουσες τιμές)	46,9	48,1	42,6
% Μεταβολή του ΑΕΠ(σταθερές τιμές)	1,4	2,2	-4,3
Κατά κεφαλή Α.Ε.Π. (US\$)	4.780	4.851	4.272
Ανεργία %	5,0	5,0	7,2
Πληθωρισμός %	2,3	2,6	2,8
Εξαγωγές (δισ US\$)	19,5	19,6	13,7
Εισαγωγές (δισ US\$)	11,5	13,6	10,7
Εμπορικό ισοζύγιο (δισ US\$)	+8,0	+6,0	+3,0
AΞΕ στην χώρα (εκατ. US\$)	1.403	1.504	507
AΞΕ της χώρας στο εξωτερικό (εκατ. US\$)	1.761	2.432	825
Δημοσιονομικό έλλειμμα (% Α.Ε.Π.)	-0,4	-0,3	-2,4
Δημόσιο χρέος (% Α.Ε.Π.)	19,3	18,9	20,1
Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών (εκατ. US\$)	6.051	4.365	-227,5
Συναλλαγματικά αποθέματα σε εκ. US\$	5.625	6.258	6.369
Μέσος μηνιαίος μισθός σε Μανάτ	544	634	707
Μέση ισοτιμία Μανάτ/ US\$	1,70	1,70	1,70

ΠΗΓΕΣ: Στατιστική Υπηρεσία Αζερμπαϊτζάν, Κεντρική Τράπεζα Αζερμπαϊτζάν, IMF, World Bank, UNCTAD

Η χώρα διαθέτει σημαντικές πλουτοπαραγωγικές πηγές και κομβική για την ευρύτερη περιοχή γεωγραφική θέση. Υπάρχουν αξιόλογα αποθέματα πετρελαίου, φυσικού αερίου και αλουμίτη, ενώ εντατικές είναι οι προσπάθειες τη τελευταία δεκαετία για ανάπτυξη του μη πετρελαϊκού τομέα. Αρχής γενομένης από τη λειτουργία των αγωγών πετρελαίου BTC και αερίου SCP, η χώρα αποτελεί τυπική περίπτωση «κράτους-εισοδηματίας» (rentier state). Τα κράτη-εισοδηματίες στηρίζονται σε μια εξωτερική, ως προς την κυρίως οικονομική δραστηριότητα, πρόσοδο (εξαγωγές υδρογονανθράκων στην περίπτωση του

Αζερμπαϊτζάν) εις βάρος όλων των υπόλοιπων κλάδων της οικονομίας. Επί μία ολόκληρη δεκαετία, ήτοι από το 2005 (έτος ολοκλήρωσης του εξαγωγικού αγωγού πετρελαίου BTC) έως και το 2014, οι ρυθμοί ανάπτυξης της οικονομίας ήσαν από τους υψηλότερους παγκοσμίως. **Από τα τέλη του 2014 έως και το 2016 η χώρα βίωσε, ωστόσο, επιδείνωση όλων των βασικών μακροοικονομικών μεγεθών οφειλόμενη στη μείωση των πετρελαϊκών τιμών.** Το 2015 υπήρξε μια δύσκολη χρονιά, με δύο υποτιμήσεις του AZN και ασθενική ανάπτυξη 1,1%. Το 2016, κατεγράφη **ύφεση** (αρνητικός ρυθμός ανάπτυξης) -3,1%. Η επάνοδος των διεθνών τιμών του αργού σε αποδεκτά επίπεδα εντός του 2017 είχε ως αποτέλεσμα, να παραμείνει το ΑΕΠ στάσιμο σε σχέση με το 2016, αλλά μόνο λόγω της δραματικής αύξησης των εξαγωγών πετρελαίου κατά 51% (από τα 9,14 δις στα 13,81 δις USD). Επομένως, στην πράξη, η λοιπή οικονομική δραστηριότητα μειώθηκε. Η απαξίωση του εθνικού νομίσματος (AZN) μετά τις δύο δραματικές υποτιμήσεις του 2015, εξακολουθεί να αποτελεί σημαντικό πρόβλημα για τον πληθυσμό, αν και, μετά την άνοιξη του 2017, το AZN σταθεροποιήθηκε έναντι του USD, με ισοτιμία περίπου 1 USD προς 1,70 AZN.

Το 2018 το ΑΕΠ της χώρας διαμορφώθηκε σε 80 περίπου δις Μανάτ (46,9 δις USD) σημειώνοντας αύξηση 1,4%, κυρίως λόγω της ανόδου των διεθνών τιμών του αργού (η τιμή του διαμορφώθηκε στην διάρκεια του 2018 σε 71 δολάρια/βαρέλι έναντι αρχικής πρόβλεψης για 45 δολάρια) και της επεκτατικής δημοσιονομικής πολιτικής. Το 2019 το ΑΕΠ της χώρας διαμορφώθηκε σε 81,6 περίπου δις Μανάτ (48,1 δις USD) σημειώνοντας αύξηση 2,2%, κυρίως λόγω αύξησης του μη πετρελαϊκού τομέα κατά 3,5%.

Το 2020, σύμφωνα με την αζερική Στατιστική Υπηρεσία, το ΑΕΠ της χώρας, λόγω της πανδημίας κυρίως, διαμορφώθηκε σε 72,4 περίπου δις Μανάτ (42,6 δις USD) σημειώνοντας μείωση κατά 4,3%.

Το κατά κεφαλήν ΑΕΠ, το οποίο το 2014 ήταν 7.990 USD (ιστορικό υψηλό), διαμορφώθηκε **το 2020 σε 4.272 USD**, έναντι 4.851 το 2019, 4.780 το 2018 και 4.198 USD το 2017. Γενικότερα πρέπει να σημειωθεί, ότι το Αζερμπαϊτζάν έχει πλέον παύσει -ήδη από το 2015- να είναι χώρα «μεσαίου κατά κεφαλήν εισοδήματος» και βρίσκεται στην κατηγορία των χωρών «χαμηλού κατά κεφαλήν εισοδήματος», σύμφωνα με τα διεθνώς αποδεκτά standards της UNCTAD.

Το 2020 σημειώθηκε μείωση σε όλους σχεδόν τους παραγωγικούς τομείς, με εξαίρεση τον αγροτοδιατροφικό τομέα. Στην διαμόρφωση του ΑΕΠ συμμετείχε κατά 51,1% ο βιομηχανικός τομέας (-5,0%), ο αγροτικός τομέας κατά 11,6% (+ 2,0%) και κατά το υπόλοιπο ο τομέας των υπηρεσιών. **Ο πληθωρισμός** ανήλθε σε 2,8%.

Λίαν σημαντικός παράγοντας διαμόρφωσης του ΑΕΠ την τελευταία δεκαετία, όπως προαναφέρθηκε, υπήρξαν οι άμεσες μεταβιβάσεις εκ μέρους του SOFAZ (State Oil Fund) προς τον κρατικό προϋπολογισμό, ήτοι η μαζική εισροή «πετροδολαρίων» στην οικονομία. Το SOFAZ ιδρύθηκε με νόμο το 1999, άρχισε να λειτουργεί το 2001 και ξεκίνησε τις άμεσες μεταβιβάσεις στον προϋπολογισμό - αρχικά σε πολύ χαμηλά επίπεδα - το 2003. Από μόλις 585 εκ. AZN το 2007 οι μεταβιβάσεις πολύ γρήγορα εκτοξεύθηκαν και ανήλθαν στο ιστορικό υψηλό των 11,35 δις το 2013. Μετά τη σημαντική μείωσή τους κατά την τετραετία 2014-17, το 2018 ήταν εκ νέου χρονιά ανόδου και οι μεταβιβάσεις ανήλθαν σε 11 δις AZN. **Το 2020 οι εν**

Λόγω μεταβιβάσεις ανήλθαν σε 12,2 δις AZN (2019:11,3 δις) και αποτέλεσαν το 50% του συνόλου των κρατικών εσόδων.

Κατά την τριετία 2012 μέχρι 2014 ο δείκτης τιμών καταναλωτή ήταν πολύ χαμηλός στο ρυθμό ανόδου του, όμως οι δύο υποτιμήσεις του AZN το 2015 μετέβαλαν άρδην την κατάσταση. Η χώρα έκτοτε βιώνει το λεγόμενο «εισαγόμενο πληθωρισμό», λόγω του ότι πάρα πολλά είδη - ακόμη και πρώτης ανάγκης- εισάγονται. Συμπερασματικά, τη διετία 2016-17 η πάλαι ποτέ κραταιά οικονομία γνώρισε ημέρες στασιμοπληθωρισμού, δηλαδή συνδυασμού ύφεσης και υψηλού πληθωρισμού, για πρώτη φορά μετά από πολλά έτη. **Το 2020 ο πληθωρισμός διαμορφώθηκε σε 2,8%** σύμφωνα με τα επίσημα στατιστικά, ενώ ανεξάρτητες ανεπίσημες πηγές τον υπολογίζουν σε 6,7%.

Από την 1^η Ιανουαρίου 2006 το εθνικό νόμισμα του Αζερμπαϊτζάν (AZM) αντικαταστάθηκε από το Νέο Μανάτ (AZN). Η ισοτιμία του εθνικού νομίσματος με το \$ ΗΠΑ διατηρήθηκε «κλειδωμένη» σε σταθερό επίπεδο με μέσο όρο 1 \$ ΗΠΑ= 0,7845 AZN από το 2011 μέχρι και τις αρχές του 2015. Οι δύο υποτιμήσεις του AZN το 2015, όμως, και η συνακόλουθη διολίσθηση διαμόρφωσαν την ισοτιμία, στα μέσα του 2018, στα επίπεδα του **1 \$ ΗΠΑ = 1,70 AZN**. Λογαριασμοί σε συνάλλαγμα όχι μόνο επιτρέπονται, αλλά αποτελούν και τον κανόνα. Για όλα τα φυσικά πρόσωπα που κατοικούν στη χώρα, ασχέτως υπηκοότητας, υπάρχει ανώτατο ημερήσιο όριο 1.000 \$ στα εμβάσματα προς το εξωτερικό (εξαιρούνται μόνον οι υπάλληλοι διπλωματικών αποστολών) και όχι πάνω από 10.000 \$ μηνιαίως. Η σε φυσική μορφή εξαγωγή μεγαλύτερων ποσών -μέχρι το ανώτατο όριο των 50.000 \$- επιτρέπεται μόνο με την προσκόμιση απόδειξης, ότι τα χρήματα αυτά είχαν προηγουμένως εισαχθεί στη χώρα. Απαγορεύεται απολύτως η εξαγωγή, σε φυσική μορφή, συναλλάγματος ύψους άνω των 50.000 \$.

B. ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

B.1 Θεσμικό πλαίσιο

Η επενδυτική δραστηριότητα στο Αζερμπαϊτζάν διέπεται από την εξής νομοθεσία:

-Νόμος της Δημοκρατίας του Αζερμπαϊτζάν για την επενδυτική δραστηριότητα Αρ.952 (13.01.1995), στον οποίο έχει γίνει σειρά τροπολογιών.

-Νόμος της Δημοκρατίας του Αζερμπαϊτζάν για προστασία των ξένων επενδύσεων (15 .01. 1992), επίσης με σειρά τροπολογιών.

- Προεδρικό Διάταγμα της Δημοκρατίας του Αζερμπαϊτζάν για πρόσθετες ενέργειες με σκοπό την προώθηση των επενδυτικών δραστηριοτήτων (30.03.2006).

Υπάρχει επίσης νομοθεσία που προστατεύει την ευρεσιτεχνία, το εμπορικό σήμα, καθώς και την πνευματική και βιομηχανική ιδιοκτησία. Το Αζερμπαϊτζάν είναι μέλος της Διεθνούς Σύμβασης των Παρισίων για την Προστασία της Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας και της Διεθνούς Σύμβασης της Βέρνης για την Προστασία των Λογοτεχνικών και Καλλιτεχνικών Δικαιωμάτων.

Δυστυχώς, όμως, αλλεπάλληλες προσπάθειες μετά το 2010 για δημιουργία «Κώδικα Ανταγωνισμού» δεν έχουν, μέχρι στιγμής, τελεσφορήσει, με αποτέλεσμα η καταχρηστική εκμετάλλευση δεσποζουσας θέσης να μην μπορεί να αντιμετωπιστεί με νομικά μέσα.

Ο ως άνω Νόμος περί προστασίας ξένων επενδύσεων εγγυάται την ίση μεταχείριση των επενδύσεων ανεξαρτήτως προέλευσης. Οι ξένοι επενδυτές προστατεύονται από τυχόν απαλλοτρίωση της περιουσίας τους, εκτός αν τούτο επιβάλλεται για λόγους δημοσίου συμφέροντος και κατόπιν πλήρους αποζημίωσής τους. Το Αζερμπαϊτζάν προέβη σε σύναψη **47** - μέχρι σήμερα - **διμερών συμφωνιών** αμοιβαίας προστασίας επενδύσεων, ώστε να δημιουργήσει κλίμα εμπιστοσύνης στους ξένους επενδυτές, καθώς και **51 διμερών συμφωνιών αποφυγής διπλής φορολογίας**. Με την Ελλάδα, οι εν λόγω συμφωνίες έχουν υπογραφεί ήδη από το 2004 και το 2009, αντίστοιχα.

Οι ξένοι επενδυτές έχουν την δυνατότητα να επιλέξουν τη μορφή που θα λάβει η επένδυσή τους στη χώρα είτε με συμμετοχή σε κοινοπραξίες με ημεδαπές εταιρείες, είτε με δημιουργία αμιγώς αλλοδαπών εταιρειών, είτε μέσω αντιπροσωπειών, είτε μέσω των 35 Συμφωνιών Συνεκμετάλλευσης ή Καταμερισμού Παραγωγής (**Production Sharing Agreements (PSAs)**), που αφορούν, όμως, **αποκλειστικά στην παραγωγή και εκμετάλλευση του πετρελαίου και φυσικού αερίου**. Οι επιχειρήσεις αυτού του τύπου τυγχάνουν ειδικού προνομιακού καθεστώτος στα πλαίσια διεθνών συμβάσεων μεταξύ του Αζερμπαϊτζάν και ξένων πολυεθνικών κοινοπραξιών (PSAs). **Επίσης, είναι πλέον δυνατή η συμμετοχή ξένων επενδυτών στις ιδιωτικοποιήσεις.**

Σε γενικές γραμμές, οι επενδύσεις που προέρχονται από το εξωτερικό δεν απολαμβάνουν, όπως αυτό συμβαίνει λ.χ. σε άλλες χώρες, ιδιαίτερων φορολογικών προνομίων. Αυτά παρέχονται μόνο στις αλλοδαπές πετρελαικές εταιρείες, οι οποίες επιχειρούν στο πλαίσιο των ανωτέρω PSAs. Εν τούτοις, όποιοι εγκατασταθούν στα νεοσύστατα **«Τεχνολογικά Πάρκα»** θα έχουν πλήρη φοροαπαλλαγή από τα κέρδη για τα πρώτα επτά έτη της επένδυσης, ενώ 50% φοροαπαλλαγή θα έχουν όσοι λάβουν το *Investment Promotion Document (IPD)* σύμφωνα με Π.Δ. 2016. Στις ξένες εταιρείες παρέχονται και άλλης μορφής (έμμεσες) διευκολύνσεις, όπως λ.χ. η δυνατότητα να προμηθεύονται από όπου θέλουν αγαθά, υπηρεσίες και εργατικό δυναμικό. Ακόμη, επιχειρήσεις με αλλοδαπή συμμετοχή που υπερβαίνει το 30% του κεφαλαίου έχουν δικαίωμα εξαγωγής αγαθών και υπηρεσιών χωρίς συγκεκριμένη άδεια, έχοντας μόνο την υποχρέωση να έχουν κατατεθειμένο ως αποθεματικό το 15-25% του λειτουργικού τους κεφαλαίου. Τέλος, αλλοδαποί επενδυτές έχουν το δικαίωμα να εισάγουν χωρίς άδεια αγαθά που χρησιμοποιούν στην επιχείρησή τους.

Το Αζερμπαϊτζάν έχει υπογράψει τη Σύμβαση της Παγκόσμιας Τράπεζας για την επίλυση των διαφορών από επενδύσεις μεταξύ Κρατών και Υπηκόων Άλλων Κρατών και είναι μέλος της Πολυμερούς Συμφωνίας του 1988 για την Εγγύηση Επενδύσεων (MIGA), συμμετέχει δε και σε άλλες διεθνείς συμφωνίες, καθώς και στο Διαιτητικό Δικαστήριο των Χωρών ΚΑΚ.

B1.1. Νομικές μορφές εταιρειών

Σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία στο Αζερμπαϊτζάν προβλέπονται οι κάτωθι μορφές εμπορικών εταιρειών:

- **Ομόρρυθμος Εταιρεία** (General Partnership)
- **Ετερόρρυθμος Εταιρεία** (Limited Partnership)
- **Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης** (Limited Liability Company)
- **Ανώνυμος Εταιρεία** (Joint Stock Company) με αρχικό ελάχιστο κεφάλαιο 4000 AZN.
- **Συνεταιρισμός** (Cooperative)
- **Θυγατρική εταιρεία** (Subsidiary)
- **Υποκατάστημα** (Branch), το οποίο δεν είναι νομικό πρόσωπο και ασκεί οικονομική δραστηριότητα από κοινού με την δική του και αυτή της ιδρυτικής εταιρείας ονομασία αλλά για λογαριασμό της ιδρυτικής εταιρείας.

B.1.2. Διαδικασία ίδρυσης εταιρείας

Από το 2008 τέθηκε σε εφαρμογή το απλουστευμένο σύστημα ίδρυσης εταιρείας μέσω διαδικασιών **one-stop shop**, το οποίο μειώνει αισθητά τη γραφειοκρατία και το χρόνο διεκπεραίωσης **σε 2 ημέρες, με κόστος 18 AZN**. Το νέο σύστημα αφορά και την ίδρυση ξένων επιχειρήσεων και θεωρείται δελεαστικό, εφόσον μόνο ελάχιστα πιστοποιητικά απαιτούνται πλέον από τη μία και μοναδική υπηρεσία ("one-stop-shop") στο Υπουργείο Φόρων, γνωστή ως ASAN. Ο μελλοντικός στόχος είναι η καταχώριση και ίδρυση των εμπορικών εταιρειών να επιτυγχάνεται εντός μιας εργάσιμης ημέρας. (<http://www.taxes.gov.az>)

B.1.3. Σήμανση-πιστοποίηση προϊόντων

Σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία η σήμανση των προϊόντων οφείλει να είναι στην αζέρικη γλώσσα. Η αγγλική σήμανση επιτρέπεται, εφόσον συνοδεύεται και από αντίστοιχη στα αζέρικα.

Πέραν αυτού η σήμανση του προϊόντος οφείλει να συμπεριλαμβάνει:

Ονομασία του προϊόντος και εμπορικό σήμα, ονομασία και διεύθυνση του παραγωγού, χώρα προέλευσης, διάρκεια κατανάλωσης και ημερομηνία λήξης, διατροφική αξία, καθαρό βάρος, οδηγίες χρήσης, χαρακτηριστικά συσκευασίας, οδηγίες αποθήκευσης, πληροφορίες αδείας και πιστοποίησης και ειδικές επισημάνσεις, εφόσον απαιτούνται.

B.1.4 Τιμολόγηση

Η τιμολόγηση οφείλει να είναι σε αζέρικα Μανάτ(AZN). Στα μικρά καταστήματα και στις υπαίθριες αγορές συνηθίζεται η διαπραγμάτευση (παζάρια) των τιμών από τους αγοραστές. Καύσιμα, φαρμακευτικά και ορισμένα είδη διατροφής ευρίσκονται σε καθεστώς διατίμησης,

B.1.5 Τελωνειακή νομοθεσία (Διαδικασία – Αρχές)

Οι εισαγωγικές εταιρείες, προκειμένου πραγματοποιηθεί εισαγωγή προϊόντων, υποχρεούνται να υποβάλλουν στην Τελωνειακή Υπηρεσία το υπογεγραμμένο συμβόλαιο αγοράς, τελωνειακή διασάφηση, άδεια εισαγωγής συγκεκριμένου προϊόντος, όταν αυτή απαιτείται,

φορτωτική, τιμολόγιο, λίστα καταγραφής προϊόντων, πιστοποιητικά προέλευσης καθώς και τα απαιτούμενα πιστοποιητικά ποιότητας.

Στα πλαίσια των τελωνειακών υπηρεσιών **λειτουργεί ηλεκτρονική πλατφόρμα “e-Customs”** για μια σειρά ενεργειών, συμπεριλαμβανομένης και της e-declaration, που διευκολύνει αρκετά τις απαιτούμενες εισαγωγικές διαδικασίες.

Σχετικός σύνδεσμος των τελωνειακών αρχών: www.customs.gov.az/en

B.1.6 Διαδικασίες εισαγωγής / Περιορισμοί εισαγωγών

Το Αζερμπαϊτζάν παραμένει, σε γενικές γραμμές και με λίγες μόνον εξαιρέσεις, **μια «κλειστή» αγορά**, ιδίως για τα ευρωπαϊκής προέλευσης προϊόντα. Η **συνειδητή πολιτική υποκατάσταση εισαγωγών** (υψηλοί δασμοί και λοιπά εμπόδια πρόσβασης), την οποία ούτως ή άλλως ακολουθούσε ανέκαθεν η χώρα, **ως μη μέλος του ΠΟΕ**, αναμένεται να συνεχιστεί. **Στο πλαίσιο αυτό εντάσσονται και οι έκτακτοι δασμοί σε πολλές κατηγορίες βασικών αγαθών, από 1/11/2016, με τους οποίους επιβαρύνονται κυρίως τα βασικά προϊόντα διατροφής και τα δομικά υλικά, ούτως ώστε να ενισχυθεί η εγχώρια παραγωγή αυτών.** Παράλληλα με Προεδρικό Διάταγμα της 15.09.2016, όλες οι κρατικές υπηρεσίες ή φορείς που χρηματοδοτούνται από τον κρατικό προϋπολογισμό παύουν την εισαγωγή αγαθών επ'αόριστον. Οι τρεις εξαιρέσεις είναι: α) οι κρατικές προμήθειες μέσω ξένων δανείων-επιδοτήσεων, β) το αμυντικό υλικό και γ) τα φάρμακα.

Η χώρα έχει συνάψει Συμφωνίες Ελεύθερων Εμπορικών Συναλλαγών (FTAs) με την Ρωσία, Ουκρανία, Γεωργία, Καζακστάν, Κιργιστάν, Τατζικιστάν, Ουζμπεκιστάν, Μολδαβία και Λευκορωσία. **Στις εισαγωγές προϊόντων από τις χώρες αυτές δεν επιβάλλονται δασμοί.**

Στο Αζερμπαϊτζάν μόνον **οι χώρες με αυξημένο «γεωπολιτικό βάρος»** ή, έστω, με ισχυρά συγκριτικά πλεονεκτήματα επιτυγχάνουν επαρκή διείσδυση στην αγορά: η πανίσχυρη **Ρωσία** -με την οποία ισχύει από το 1992 και συμφωνία ελεύθερου εμπορίου- κατέχει μερίδιο 18,3% επί της αζέρικης αγοράς, η «αδελφή» χώρα **Τουρκία** 14,6 %, η πάμφθηνη **Κίνα** 13,2% και, τέλος, **οι ΗΠΑ**, κορυφαίες στον πετρελαϊκό και μεταφορικό εξοπλισμό, 6%. Επομένως, οι τέσσερις πρώτες χώρες κατέχουν αθροιστικό μερίδιο **52 %** επί της αζέρικης αγοράς, αφήνοντας το **48%** για όλες τις υπόλοιπες. Η ΕΕ των 27 Κ-Μ έχει μερίδιο μόλις 18,8 επί των αζερικών εισαγωγών. Πρόκειται για μια ασύμμετρη σχέση, με την ΕΕ να δέχεται συντριπτικά περισσότερες αζέλικες εξαγωγές (κατά βάση αργό πετρέλαιο) από όσες η ίδια αποστέλλει στο Αζερμπαϊτζάν, με αποτέλεσμα το εμπορικό ισοζύγιο ΕΕ - ΑΖ είναι **έντονα ελλειμματικό εις βάρος της ΕΕ**. Γενικά, η διπλή υποτίμηση του 2015 και η συνακόλουθη (από το 2016) ύφεση οδήγησε σε εκτροπή εμπορίου από την ΕΕ προς φθηνότερους προμηθευτές, με αποτέλεσμα ακόμη και κραταιές χώρες της ΕΕ να δουν τις εξαγωγές τους να καταρρέουν. **Ειδικά δε στα τρόφιμα**, το Ιράν και η Ουκρανία αποτελούν δύο επιπλέον ελκυστικούς προμηθευτές μετά βέβαια από τις Ρωσία και Τουρκία, το μεν πρώτο στα νωπά (π.χ. φρούτα-λαχανικά), η δε δεύτερη στα τυποποιημένα (π.χ. γαλακτοκομικά) και στο αλεύρι.

Μια ιδιαιτερότητα της χώρας -και δη δομική- είναι ο **περίκλειστος χαρακτήρας** της, ο οποίος εξ ορισμού δυσχεραίνει πάρα πολύ το διεθνές εμπόριο και δη τις εισαγωγές (καθώς οι

εξαγωγές -κατά βάση ενέργεια- διοχετεύονται στις ανοικτές θάλασσες μέσω τεράστιων αγωγών), ενώ συνάμα αυξάνει το κόστος, αφού σχεδόν το 55% των αζέρικων εισαγωγών εισέρχονται στη χώρα οδικώς.

Για τις σημαντικότερες κατηγορίες ελληνικών εξαγωγίμων προϊόντων (ελαιόλαδο, γαλακτοκομικά, φρούτα και λαχανικά, οίνοι, δομικά υλικά) υφίστανται, πέραν των ανωτέρω δυσμενών συνθηκών και επιπρόσθετες δυσκολίες διείσδυσης λόγω των κατωτέρω παραγόντων:

Το Αζερμπαϊτζάν δεν είναι πλούσια χώρα, όπως προδιαθέτουν η σχετική επίφαση πλούτου που παρατηρείται στην πρωτεύουσα Μπακού και γεγονότα επικοινωνιακού χαρακτήρα (Eurovision, formula 1 κ.λ.π). **Ο διαθέσιμος πλούτος και κατ'επέκταση η καταναλωτική δυνατότητα συγκεντρώνεται στα 40-50.000 μέλη της άρχουσας τάξεως (δηλαδή το 0,5% του πληθυσμού)**. Σε ένα καθεστώς ημικρατικής οικονομίας κυριαρχούν μονοπώλια και ολιγοπώλια, με ισχυρές διασυνδέσεις και αλληλεξαρτήσεις από το συγκεντρωτικό πολιτικοοικονομικό σύστημα. Τα οικονομικά κριτήρια δεν είναι τα μόνα, τα οποία λαμβάνονται υπόψη από τους αποφασίζοντες π.χ. κρατικές εταιρείες τύπου SOCAR- και, τελικά, μόνον οι χώρες με αυξημένο «ειδικό βάρος» και προνομιακές σχέσεις απολαμβάνουν επαρκή οικονομική και εμπορική διείσδυση. Αναφέρουμε ενδεικτικά ένα πανίσχυρο όμιλο -με πολιτική στήριξη στο ανώτατο δυνατό επίπεδο- την Azersun Holding, η οποία διαθέτει, μεταξύ άλλων, και δική της τυποποίηση ελαιολάδου. Ο στόχος τους είναι το τοπικό ελαιόλαδο βαθμιαία να κυριαρχήσει απόλυτα στην αγορά και, όπως φαίνεται, το επιτυγχάνουν, αφού έχουν καταφέρει να εκτοπίσουν σε μεγάλο βαθμό από την αγορά τα δυτικά ελαιόλαδα, μεταξύ των οποίων και το εξαιρετο & βιολογικό TERRA CRETA.

Το κατά κεφαλήν ΑΕΠ, το οποίο το 2014 ήταν 7.990 USD (ιστορικό υψηλό), διαμορφώθηκε το 2020 σε 4.272 USD. Γενικότερα πρέπει να σημειωθεί, ότι το Αζερμπαϊτζάν έχει πλέον παύσει -ήδη από το 2015- να είναι χώρα «μεσαίου κατά κεφαλήν εισοδήματος» και βρίσκεται στην κατηγορία των χωρών «χαμηλού κατά κεφαλήν εισοδήματος», σύμφωνα με τα διεθνώς αποδεκτά standards της UNCTAD. Η μέση τετραμελής οικογένεια ξοδεύει για την αγορά ειδών διατροφής μόλις 6 ευρώ ημερησίως ή 1,5 ευρώ ανά άτομο. Η διπλή υποτίμηση του αζερικού μανάτ (AZN) το 2015 **μείωσε δραματικά το διαθέσιμο εισόδημα** και μόνο λίγοι καταναλωτές μπορούν να αγοράσουν ποιοτικά τρόφιμα από Ευρώπη. Εξαιρεση αποτελούν μόνον οι προαναφερθέντες πλούσιοι αζέροι και οι expatriates, π.χ. τα στελέχη της πετρελαϊκής B.P., οι οποίοι μαζί με τους διπλωμάτες, δεν ξεπερνούν τα 1.500 - 2.000 άτομα, άρα αποτελούν μια εξαιρετικά μικρή καταναλωτική ομάδα.

Η χώρα δεν ανήκει στα 164 μέλη του ΠΟΕ/WTO, επομένως μπορεί να λειτουργεί ελεύθερα και κατά το δοκούν εις βάρος των εμπορικών της εταίρων και υπέρ των εγχωρίων παραγωγών. **Φυσικοί τους προμηθευτές σε τρόφιμα είναι οι χώρες της πρώην ΕΣΣΔ**, ιδίως η Ρωσία και η Ουκρανία, με τις οποίες ισχύουν συμφωνίες ελεύθερου εμπορίου. **Σε αντίθεση με αυτό, όλα σχεδόν τα τρόφιμα-ποτά με προέλευση τις λοιπές χώρες επιβαρύνονται με δασμούς 15% και στη συνέχεια, επί του όλου ποσού, ΦΠΑ 18%.**

Ένα εξίσου σημαντικό πρόβλημα είναι επίσης **το διαθέσιμο συνάλλαγμα και η τιμή του**: Σήμερα οι τράπεζες πωλούν το 1 ευρώ προς 2 μανάτ (AZN), ενώ πριν την πρώτη

υποτίμηση του AZN προς 0,89, με αποτέλεσμα τον υπερδιπλασιασμό της τιμής των εισαγομένων προϊόντων. Σαν συνέπεια των ανωτέρω πάνω από το 1/3 των αζερικών εισαγωγών γίνεται σήμερα με πληρωμή σε μη σκληρό νόμισμα, πχ μανάτ (AZN), ρούβλια, γεωργιανά λάρι, τουρκικές λίρες κλπ.

Ο εγχώριος αγροτικός τομέας εμφανίζει ισχυρά ομοειδή χαρακτηριστικά με τον αντίστοιχο ελληνικό, αφού, λόγω ευνοϊκών κλιματολογικών συνθηκών, παράγει το σύνολο σχεδόν της γκάμας των ελληνικών εξαγωγίμων προϊόντων (ελαιόλαδο, γαλακτοκομικά, κρασιά, φρούτα και λαχανικά, ξηρούς καρπούς, μέλι, χυμούς φρούτων, όσπρια, δημητριακά κ.λ.π.), σε τιμές συντριπτικά χαμηλότερες των αντίστοιχων εισαγομένων προϊόντων. Το γεγονός αυτό, σε συνδυασμό με τα προηγηθέντα, εξηγεί απόλυτα την δυσκολία διείσδυσης των κατ'εξοχή δυναμικών μας αγροτικών προϊόντων και γενικότερα των τροφίμων. Οι καταγραφείσες ελάχιστες εισαγωγές ελληνικών τυποποιημένων τροφίμων απορροφούνται κυρίως από τους αλλοδαπούς κατοίκους και τους αζέρους με υψηλά εισοδήματα και διαφοροποιημένη καταναλωτική συνείδηση και προσφέρονται κατά κανόνα στα καταστήματα *delikatessen*.

Οι μεγάλες αλυσίδες λιανικής καθώς και οι ισχυρότεροι εισαγωγικοί όμιλοι ανήκουν στην συντριπτική τους πλειοψηφία και παραδοσιακά σε επιχειρηματίες προσκείμενους στην κυβέρνηση και στις οικογένειες των ολιγαρχών, με αποτέλεσμα οι επιχειρηματικές αποφάσεις να μη λαμβάνονται αποκλειστικά με κριτήρια αγοράς αλλά και με στοχεύσεις που εξυπηρετούν γενικότερα πολιτικοοικονομικά συμφέροντα.

Υφίσταται, τέλος, και σοβαρό γλωσσικό θέμα. Πολύ λίγοι Αζέροι, ειδικά άνω των 40 ετών, ομιλούν την αγγλική, επομένως η εμπορική επικοινωνία μπορεί να γίνει, κατά κανόνα, μόνο στην αζέρικη ή στη ρωσική γλώσσα.

B.1.7 Εξασφάλιση πιστώσεων

Οι δύο υποτιμήσεις του 2015 επέφεραν βαρύτατο πλήγμα στις αζέρικες τράπεζες, που ακόμη προσπαθούν να ορθοποδήσουν. Ευρισκόμενες σε ανοικτή θέση ξένου νομίσματος (*open foreign currency position*) και με μεγάλο μέρος των χορηγήσεών τους, τόσο προς ιδιώτες όσο και προς επιχειρήσεις, να είναι με ρήτρα συναλλάγματος (*currency denominated loans*), δέχτηκαν ισχυρές πιέσεις. Από 47 εμπορικές τράπεζες που είχε φθάσει να διαθέτει η χώρα το 2014, απέμειναν το 2020 μόλις 26, δηλαδή 21 είτε έκλεισαν είτε συγχωνεύτηκαν είτε ανακλήθηκε η άδεια λειτουργίας τους.

Ο «μεγάλος ασθενής» του χρηματοπιστωτικού κλάδου στα μέσα της δεκαετίας του 2010 ήταν η μεγαλύτερη τράπεζα της χώρας, **IBA** (International Bank). Τα «κακά δάνεια» (*bad loans*) τα οποία χορηγήθηκαν από την IBA σε τρίτους κατά το παρελθόν εκτιμώνται σε 6-7 δις USD (σχεδόν 70% επί του συνόλου των χορηγήσεων). Μεγάλο μέρος -περίπου 3,7 δις σε USD και 1,1 δις σε ευρώ- φημολογείται, ότι μεταφέρθηκαν έως τις αρχές του 2015 σε offshore τραπεζικούς λογαριασμούς, επομένως είναι πλέον μη ανακτήσιμα. Προκειμένου να διασώσει την κλονιζόμενη λόγω κεφαλαιακής ανεπάρκειας IBA, το Δημόσιο αύξησε προοδευτικά τη συμμετοχή του επί του μετοχικού της κεφαλαίου από 51% σε 95% (τέλος του 2016, όταν ολοκληρώθηκε η ανακεφαλαιοποίηση), ενώ, παράλληλα, την «έσπασε» σε δύο τμήματα, το

«καλό» και το «κακό». Και πάλι, όμως, λίαν αρνητικό μήνυμα προς την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κοινότητα μετέδωσε η **αίτηση της IBA για αναδιάρθρωση των υποχρεώσεών της** (άνω των 3 δις USD) **αποκλειστικά προς τους ξένους πιστωτές**, που υπεβλήθη το Μάιο του 2017. Στις 18.07.2017 κατέληξε τελικά σε συμφωνία με αυτούς κι έτσι το τραπεζικό σύστημα απέφυγε το συστημικό «σοκ» που θα προκαλούσε ένα πιθανό default της IBA.

Γενικά, ο ρυθμός πιστωτικής επέκτασης από το 2015 μέχρι και το τέλος του 2017 υπήρξε έντονα αρνητικός, «στραγγαλίζοντας» την πραγματική οικονομία, που υπέφερε όσο ποτέ άλλοτε από έλλειψη ρευστότητας. Από την άνοιξη του 2018 και εντεύθεν, ο ρυθμός πιστωτικής επέκτασης έχει επανέλθει για πρώτη φορά, μετά από την καταστροφική για τις εμπορικές τράπεζες τριετία, όπως προαναφέρθηκε, σε θετικό πρόσημο, αλλά και πάλι οι επιδόσεις παραμένουν μάλλον απογοητευτικές για μια χώρα 10 εκατ. κατοίκων: **στα τέλη του 2020**, το συνολικό δανειακό χαρτοφυλάκιο των τραπεζών προς νοικοκυριά και επιχειρήσεις ήταν 14,6 δις AZN (-30,1% από το αντίστοιχο επίπεδο του 2015 που ήταν 21,1 δις). Οι καταθέσεις στα τέλη του 2020 ανήρχοντο σε 23,6 δις AZN (2019:24,7 δις) ή περίπου 11,8 δις ευρώ. Το ποσοστό δολαριοποίησης των καταθέσεων στα τέλη του 2020 παρέμενε μεν πάρα πολύ υψηλό (55,9%), αλλά σημαντικά μειωμένο σε σχέση με το 80% του 2016.

Η ανάσχεση της πιστωτικής επέκτασης συνδέεται με **τα υψηλά επιτόκια χορηγήσεων** (μέσο επιτόκιο 14,95% στα τέλη του 2020). Δύο στις τρεις τράπεζες είναι ακόμα σε θέση να χορηγούν καταναλωτικά δάνεια, αλλά με απαγορευτικά επιτόκια (ενώ οι μισές χορηγούν επιχειρηματικά δάνεια, με επιτόκια σχεδόν το ίδιο υψηλά). Θετική εξέλιξη πάντως κατά το 2018 ήταν η αποκλιμάκωση του βασικού - ή προεξοφλητικού- επιτοκίου εκ μέρους της Κεντρικής Τράπεζας από το 15% στο 10%, που παραμένει, ωστόσο, τριπλάσιο σχεδόν σε σχέση με το 3,5% στο οποίο βρισκόταν μέχρι τις αρχές του 2016.

B.1.8. Καθεστώς ιδιοκτησίας

Το Αζερμπαϊτζάν ήταν μία από τις πρώτες πρώην σοβιετικές δημοκρατίες, που εισήγαγαν το δικαίωμα ατομικής ιδιοκτησίας καθώς και τα συναφή εμπράγματα δικαιώματα. Οι εμπράγματα πράξεις λαμβάνουν χώρα σύμφωνα με τις διατάξεις του εθνικού Κτηματολογίου (State Register of Immoveable Property). Η καταχώριση εμπράγματων δικαιωμάτων πραγματοποιείται εντός δέκα εργάσιμων ημερών. **Το δικαίωμα κτήσης γης ανήκει αποκλειστικά στους αζέρους υπηκόους**. Σύμφωνα με το Σύνταγμα, **η απόκτηση κυριότητας γης από αλλοδαπό**, καθώς και η συμμετοχή ξένων επενδυτών σε ορισμένους τομείς μεγάλης εθνικής σημασίας, όπως ο ενεργειακός, **επιτρέπεται σε εξαιρετικές μόνο περιπτώσεις, μετά από απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου ή με Προεδρικό Διάταγμα**. Επιτρέπεται ωστόσο η απόκτηση ακίνητης περιουσίας(κτίρια, εγκαταστάσεις κλπ). καθώς και **η μίσθωση γης** από Διεθνείς Οργανισμούς, ξένα Νομικά Πρόσωπα, αλλοδαπούς ιδιώτες και εταιρείες. Σχετικός σύνδεσμος: www.azpromo.az

B.1. 9. Εργασιακό καθεστώς

Σύμφωνα με την ισχύουσα εργατική νομοθεσία (Labor Code) η εργασιακή σχέση ενεργοποιείται με την ηλεκτρονική καταχώριση του εργασιακής σύμβασης στην σχετική βάση δεδομένων του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Προστασίας, στην οποία καταχωρούνται επίσης οιοσδήποτε αλλαγές, τροποποιήσεις και καταγγελίες της σύμβασης.

Η συνήθης μορφή εργατικής σύμβασης είναι αορίστου χρόνου. Συμβάσεις ορισμένου χρόνου συνάπτονται μόνο με ρητή συμφωνία εργοδότη και απασχολούμενου, σε ειδικές περιπτώσεις, που αφορούν τον χρονικό ορίζοντα εκτέλεσης συγκεκριμένων έργων καθώς και στις εποχιακές εργασίες. Οι συμβάσεις ορισμένου χρόνου ανανεώνονται αυτόματα για το ίδιο χρονικό διάστημα, εάν δεν υπάρξει καταγγελία επτά ημέρες πριν την λήξη της σύμβασης. Μετά την παρέλευση πέντε ετών η σύμβαση μετατρέπεται σε σύμβαση αορίστου χρόνου.

Για την καταγγελία των εργατικών συμβάσεων εκ μέρους του εργοδότη προβλέπεται προθεσμία δύο μηνών, εκτός από τις περιπτώσεις κατάφωρης παραβίασης των συμβατικών υποχρεώσεων, όπου δεν απαιτείται καταγγελία για τη λήξη της εργασιακής σχέσης. Για καταγγελία εκ μέρους του απασχολούμενου προβλέπεται προθεσμία ενός μηνός.

Οι αμοιβές καταβάλλονται σε Μανάτ, με εξαίρεση τους μισθούς που αφορούν εκτέλεση έργων στα πλαίσια Production Sharing Agreements με την αζέρικη κυβέρνηση, όπου επιτρέπεται η πληρωμή των απασχολούμενων σε ξένο νόμισμα. Η εισφορά του εργοδότη για την κοινωνική ασφάλιση του απασχολούμενου ανέρχεται στο 22% του μηνιαίου μισθού. Ο εργοδότης υποχρεούται επίσης να παρακρατεί το 3% των ακαθάριστων μηνιαίων αποδοχών του απασχολούμενου και να το αποδίδει εκ μέρους του στο Ταμείο Κοινωνικής Ασφάλισης. Για τους ελεύθερους επαγγελματίες η υποχρεωτική εισφορά στο Ταμείο ανέρχεται στο 20% του ελάχιστου μηνιαίου μισθού.

Η δοκιμαστική περίοδος ανέρχεται σε τρεις μήνες, με προθεσμία καταγγελίας τρεις ημέρες. Ισχύει εβδομάδα 40 εργάσιμων ωρών. Ο ελάχιστος μηνιαίος μισθός ανέρχεται σε 250 Μανάτ. Για υπερωρίες καταβάλλεται το διπλάσιο της εργάσιμης ώρας.

Η ετήσια μετ' αποδοχών άδεια ανέρχεται σε 21 ημερολογιακές ημέρες, ενώ υπάρχουν και 19 επίσημες αργίες.

Σε περίπτωση απουσίας λόγω ασθένειας την αμοιβή του ασθενούς απασχολούμενου καταβάλλει ο εργοδότης για τις πρώτες 14 ημέρες και στη συνέχεια το Ταμείο Κοινωνικής Ασφάλισης. Η άδεια λόγω εγκυμοσύνης ανέρχεται σε 70 ημέρες πριν και 56 ημέρες μετά τον τοκετό και καλύπτεται από το Ταμείο Κοινωνικής Ασφάλισης.

Ξένοι εργαζόμενοι στην χώρα υπόκεινται στις ρυθμίσεις της εγχώριας νομοθεσίας, εκτός εκείνων, οι οποίοι απασχολούνται στην χώρα στη βάση συμφωνιών ξένων επιχειρήσεων με το αζέρικο κράτος. Οι αλλοδαποί που σκοπεύουν να ασκήσουν οιαδήποτε επαγγελματική δραστηριότητα στη χώρα, οφείλουν να ζητήσουν και αποκτήσουν άδεια παραμονής και εργασίας. Αυτές οι άδειες παραχωρούνται από την Κρατική Υπηρεσία Μετανάστευσης για χρονική περίοδο έως ένα έτος, με δυνατότητα περαιτέρω ανανέωσης.

B.2 Στρατηγική Εισόδου στην Αγορά του Αζερμπαϊτζάν

Το επιχειρηματικό περιβάλλον χαρακτηρίζεται από εκτεταμένη παραοικονομία, ισχυρά φαινόμενα διαφθοράς και λίγους -με κυβερνητικές διασυνδέσεις- επιχειρηματικούς ομίλους, που κυριαρχούν στο οικονομικό γίγνεσθαι. Οι ξένες εταιρίες υπόκεινται κατά κανόνα σε πιέσεις για συνεργασία με εγχώριες εταιρίες του ανωτέρω κυκλώματος, προκειμένου ασκήσουν απρόσκοπτα επιχειρηματική δραστηριότητα, ειδάλλως εξαναγκάζονται να αποχωρήσουν από την αγορά. **Στο Διεθνή Δείκτη Αντίληψης για την Διαφθορά** (Transparency International) το Αζερμπαϊτζάν καταλαμβάνει **το 2020 την 129^η θέση** (2019: 126^η θέση) μεταξύ των 198 χωρών, που τυγχάνουν αξιολόγησης.

Επιπρόσθετα άκρως προβληματική και ιδιαίτερα χρονοβόρα παραμένει η απονομή δικαιοσύνης. Το σύστημα δημοσίων προμηθειών εξακολουθεί να είναι εξαιρετικά αδιαφανές. Η εμπορική πληροφόρηση είναι άκρως δυσχερής και δυνατή μόνο μέσω διεθνών οίκων αξιολόγησης. Οι κυβερνητικές προσπάθειες για βελτίωση του επιχειρηματικού κλίματος δεν έχουν αποφέρει, πέραν μικρών εξαιρέσεων, τα αναμενόμενα αποτελέσματα.

Η αγορά εξακολουθεί να έχει ισχυρά ολιγοπωλιακά χαρακτηριστικά, αφού κυριαρχούν, όπως προαναφέρθηκε, επιχειρηματικοί όμιλοι, που ανήκουν στην άρχουσα τάξη και ελέγχουν σχεδόν όλους τους τομείς της οικονομικής δραστηριότητας. Η εν λόγω κατάσταση δημιουργεί προσκόμματα και παρεμποδίζει σημαντικά την εμπορική διείσδυση νέων εξωστρεφών επιχειρήσεων, που δεν είναι σε θέση ή δεν επιθυμούν να αποκτήσουν προσβάσεις στα προαναφερθέντα πολιτικά και οικονομικά κέντρα λήψης αποφάσεων. Εν κατακλείδι, η αζερική αγορά ελάχιστη σχέση έχει με τις ελεύθερες αγορές, στις οποίες ήδη εξάγονται τα ελληνικά ποιοτικά προϊόντα.

Οι ανωτέρω διαπιστώσεις επιβεβαιώθηκαν και στο ετήσιο συνέδριο BUSINESS FORUM 2019, που συνδιοργανώθηκε από την εδώ Αντιπροσωπεία της Ε.Ε. και το γερμανικό Επιμελητήριο Εξωτερικού Εμπορίου σε συνεργασία με τα Γραφεία ΟΕΥ των Πρεσβειών των κρατών -μελών της Ε.Ε στις 13.06.2019. Το εν λόγω συνέδριο θεωρείται κορυφαίο οικονομικό γεγονός στο Μπακού, αφού δίνεται η ευκαιρία για ουσιαστική συζήτηση και αποτίμηση του επιχειρηματικού κλίματος καθώς και για διατύπωση προτάσεων για την περαιτέρω διευκόλυνση και σύσφιγξη των οικονομικοεμπορικών σχέσεων μεταξύ του Αζερμπαϊτζάν και των χωρών της Ε.Ε. Η βασική συζήτηση και ανταλλαγή θέσεων και απόψεων είχαν σαν βάση τα παρουσιασθέντα στο συνέδριο αποτελέσματα προηγηθείσης έρευνας (Business Climate Report) μεταξύ ευρωπαϊκών επιχειρήσεων, που δραστηριοποιούνται στο Αζερμπαϊτζάν. Στην εν λόγω έρευνα συμμετείχαν 150 επιχειρήσεις από 16 διαφορετικούς κλάδους, οι οποίες κατέθεσαν τις εκτιμήσεις τους για το επιχειρηματικό περιβάλλον στην χώρα. Οι βασικές διαπιστώσεις ήταν, ότι πέραν μικρών θετικών βημάτων αναφορικά με το φορολογικό σύστημα, τις τελωνειακές διαδικασίες και την αγορά εργασίας, παραμένουν σημαντικά εμπόδια στην αγορά, που αφορούν την γραφειοκρατία, διαφθορά, έλλειψη εξειδικευμένου εργατικού δυναμικού, πληθωριστικά φαινόμενα και αβεβαιότητα οικονομικών εξελίξεων.

Λαμβάνοντας υπόψη όλα τα ανωτέρω διαπιστώνουμε, ότι δεν αναμένεται προς το παρόν βελτίωση των δυνατοτήτων εμπορικής διείσδυσης στην αζέρικη αγορά. Οι ελληνικές εξαγωγικές επιχειρήσεις που ήδη εξάγουν αλλά και όσες άλλες ενδιαφέρονται για το Αζερμπαϊτζάν μπορούν να ενισχύσουν τις επιδόσεις τους με επιθετικό marketing και ελκυστική τιμολογιακή πολιτική. Από την μέχρι τώρα, επί τόπου, διερεύνηση της αγοράς αποκομίσαμε την εντύπωση, ότι τα προϊόντα μεσογειακής διατροφής, όπου διεκδικούμε πρωταγωνιστική θέση, μπορούν να κατακτήσουν μερίδια στο μέλλον. Το ίδιο ισχύει και για τα ποιοτικά δομικά υλικά στοχεύοντας στις πολυτελείς κατασκευές που πραγματοποιούνται στην χώρα για τους πλουσίους κατοίκους.

Η αναζήτηση εμπορικών εταιρών και εισαγωγέων μπορεί να εντατικοποιηθεί μέσα από επί τόπου επισκέψεις και επαφές στην χώρα, συμμετοχή στις κλαδικές εκθέσεις και, προ πάντων, με στοχευμένες προσκλήσεις αζέρικων επιχειρήσεων στην Ελλάδα. Η φιλοξενία και η ενημέρωση των αζέρων επιχειρηματιών στην χώρα μας θα τους δώσει την δυνατότητα άμεσης επαφής και γνωριμίας με τα ελληνικά προϊόντα και θα διευκολύνει την σύναψη εμπορικών συμφωνιών. Χαρακτηριστικά και σχετικά αναφέρουμε, ότι στην FOOD EXPO GREECE 2019 φιλοξενήθηκαν, μετά από συντονισμένη συνεργασία των οργανωτών και του Γραφείου μας, επτά αζερικές επιχειρήσεις μεταξύ των οποίων και ο ισχυρότερος επιχειρηματικός όμιλος της χώρας PASHA, στον οποίο ανήκει και η μεγαλύτερη αλυσίδα λιανικής τροφίμων και καταναλωτικών BRAVO.

B.2.1 Συνεργασία με Αντιπροσώπους/διανομείς

Η συνεργασία με εγχώριους εισαγωγείς και εμπορικούς αντιπροσώπους είναι σημαντική και απαραίτητη, υπό την προϋπόθεση ότι έχει ελεγχθεί και διαπιστωθεί η φερεγγυότητά τους μέσω διεθνών οίκων αξιολόγησης. Η επί τόπου έρευνα της αγοράς και η προσωπική αξιολόγηση των μελλοντικών συνεργατών συμβάλλει περαιτέρω στην επιτυχία του εγχειρήματος για εμπορική διείσδυση.

B.2.2 Δίκτυα Διανομής

Οι προαναφερθέντες μεγάλοι εμπορικοί όμιλοι είναι συνήθως και εισαγωγείς αλλοδαπών προϊόντων. Στην αγορά των καταναλωτικών προϊόντων κυριαρχούν, κυρίως λόγω των ανταγωνιστικών τους τιμών, τα ρώσικα, τουρκικά, κινέζικα και ιρανικά προϊόντα. Οι ελληνικές εξαγωγικές επιχειρήσεις πρέπει να αναζητούν φερέγγυες εισαγωγικές εταιρείες με οικονομικό υπόβαθρο, που εξειδικεύονται στην προώθηση ποιοτικών και βιολογικών προϊόντων.

B.2.3 Προώθηση – Διαφήμιση

Διαφήμιση στην χώρα πραγματοποιείται κυρίως μέσω της τηλεόρασης, ραδιοφώνου, εφημερίδων και διαφημιστικών πινακίδων. Η διαφήμιση μέσω διαδικτύου αναπτύσσεται επίσης τα τελευταία χρόνια. Εφημερίδες κυκλοφορούν καθημερινά στην αζέρικη και ρωσική γλώσσα. Εκδίδονται επίσης αγγλόφωνες εφημερίδες σε εβδομαδιαία βάση. Η διαφήμιση στις εφημερίδες αποτελεί το προσφορότερο μέσο για την προώθηση προϊόντων σε καταναλωτές

μεσαίων εισοδημάτων. Εξίσου σημαντική είναι επίσης η συμμετοχή στις κλαδικές εκθέσεις που λαμβάνουν χώρα στο Αζερμπαϊτζάν.

B.3 Καταναλωτικά Πρότυπα

Το Αζερμπαϊτζάν είναι μουσουλμανική χώρα και ως εκ τούτου απαγορεύεται η εμπορία και κατανάλωση χοιρινού κρέατος και παρασκευασμάτων του. Όσον αφορά τα αλκοολούχα ποτά υφίσταται σχετική ανοχή τόσο στην εμπορία όσο και στην κατανάλωση τους. Ουσιαστικά κυκλοφορούν ελεύθερα όλα τα διεθνώς γνωστά ποτά όχι μόνο στα καταστήματα αλλά και στους χώρους εστίασης. Το παραδοσιακό εθνικό ποτό των αζέρων είναι ωστόσο το τσαϊ, το οποίο καταναλώνεται συνήθως με συνοδεία γλυκών κουταλιού και ξηρών καρπών. Όσον αφορά τις λοιπές διατροφικές συνήθειες η αζέρικη κουζίνα χρησιμοποιεί κυρίως εγχώρια κρέατα (αρνί, μοσχάρι, κοτόπουλο), ψάρια της Κασπίας θάλασσας, ζωϊκά λίπη, σπορέλαια, όσπρια, λαχανικά και φρούτα. Κατά τα λοιπά επικρατούν οι διεθνείς καταναλωτικές συνήθειες με ισχυρή παρουσία σχεδόν όλων των πολυεθνικών αλυσίδων στην αγορά.

B.4 Βιομηχανική Ιδιοκτησία

Η χώρα έχει υιοθετήσει όλες τις διεθνείς συμβάσεις για την προστασία της βιομηχανικής και πνευματικής ιδιοκτησίας γενικότερα. Στην πράξη ωστόσο παρατηρούνται εκτεταμένα φαινόμενα παραβίασης των εν λόγω συμβάσεων, αφού κυκλοφορούν ανενόχλητα εκατοντάδες πειρατικά προϊόντα, ενώ ασήμαντη και αναποτελεσματική παραμένει η κρατική παρέμβαση για συμμόρφωση των παρανομώντων.

Γ. ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ - ΔΑΣΜΟΛΟΓΗΣΗ

Γ.1 Συμφωνίες αποφυγής διπλής φορολογίας

Austria (04.07.2000)	Belarus (08.08.2001)	Belgium (18.05.2004)
Bosnia&Herzegovina (18.10.2012)	Bulgaria (12.11.2007)	Canada (07.09.2004)
China (17.03.2005)	Croatia (12.03.2012)	Czech Rep. (24.11.2005)
Denmark (17.02.2017)	Estonia (30.10.2007)	Finland (29.09.2005)
France (20.12.2001)	Georgia (18.02.1997)	Germany (25.08.2004)
Greece (16.02.2009)	Hungary (18.02.2008)	Japan 30.05.2005
Jordan (05.05.2008)	Iran (10.03.2009)	Israel (13.12.2016)
Italy (21.07.2004)	Korea (19.05.2008)	Kuwait (10.02.2009)

Kazakhstan (16.09.1996)	Latvia (03.10.2005)	Lithuania (02.04.2004)
Luxembourg (16.06.2006)	Malta (29.04.2016)	Moldova (27.11.1997)
Montenegro (12.03.2013)	Netherlands (22.09.2008)	Norway (24.04.1996)
North Macedonia (19.04.2013)	Pakistan (10.04.1996)	Poland (26.08.1997)
Qatar (28.08.2007)	Romania (29.10.2002)	Russia (03.07.1997)
San Marino (08.09.2015)	Saudi Arabia (13.05.2014)	Serbia (13.05.2010)
Slovenia (09.06.2011)	Spain 23.04.2014	Sweden (10.02.2016)
Switzerland (23.02.2006)	Tajikistan (13.08.2007)	Turkey (09.02.1994)
U A E (20.11.2006)	U. K. (23.02.1994)	Ukraine (30.07.1999)
Uzbekistan (27.05.1996)	Vietnam (19.05.2014)	

Γ.2 Φορολογία φυσικών προσώπων

Φόρος Εισοδήματος φυσικών προσώπων	
Μηνιαίο Φορολογητέο Εισόδημα	Ποσοστό φόρου
Έως 8.000 AZN	0
Πάνω από 8000 AZN	14 %

Γ.3 Φορολόγηση επιχειρήσεων

Φόρος κερδών	20% (γενικό ποσοστό φορολόγησης)
ΦΠΑ	18%, ενιαίος συντελεστής για όλα τα αγαθά-υπηρεσίες
Φόρος παγίων	1% Περιλαμβάνει κτίρια, μηχανήματα και εξοπλισμό (με εξαίρεση τα οχήματα). Η φορολογητέα βάση υπολογίζεται ως ο μέσος όρος της αξίας στην αρχή και το τέλος του έτους.

Γ.4.Ειδικότεροι φόροι

- **Φόροι κατανάλωσης**

Οι φόροι κατανάλωσης επιβάλλονται σε παραγόμενα και εισαγόμενα προϊόντα υδρογονανθράκων και καπνού, οχήματα και σκάφη αναψυχής, αλκοολούχα προϊόντα, στα εισαγόμενα πολύτιμα μέταλλα και κοσμήματα καθώς και στα δερμάτινα είδη και τα γουναρικά. Ενδεικτικά ο σχετικός φόρος για τα πετρελαιοειδή ανέρχεται σε 8,0% έως 101,0%, για τα αλκοολούχα ποτά από 0,1 AZN έως 6 AZN ανά λίτρο, ενώ για τα τσιγάρα είναι 4 AZN/1000 τεμάχια. Επιπλέον, τα εισαγόμενα αυτοκίνητα και σκάφη αναψυχής υπόκεινται σε ειδικούς φόρους κατανάλωσης, ανά κυβικό εκ. ισχύος του κινητήρα.

- **Φόρος κυκλοφορίας οχημάτων**

Τα νομικά πρόσωπα στο Αζερμπαϊτζάν που κατέχουν ή χρησιμοποιούν οχήματα στο Αζερμπαϊτζάν (με εξαίρεση τα γεωργικά οχήματα, θεριζοαλωνιστικές μηχανές κ.α.) πληρώνουν ετήσιο φόρο κυκλοφορίας σε ποσοστά που αναλογούν στον όγκο του κινητήρα του οχήματος.

- **Φόρος εξόρυξης**

Όλες οι εταιρείες και ιδιώτες που ασχολούνται με την εξόρυξη ορυκτών υπόκεινται σε φόρο εξόρυξης. Ο φόρος εφαρμόζεται στη χονδρική τιμή του πετρελαίου, του φυσικού αερίου και όλα τα είδη των ορυκτών πόρων σε ποσοστά που κυμαίνονται από 3% έως 26% και υπολογίζεται με βάση ένα ορισμένο ποσοστό της συμβατικής οικονομικής μονάδας ανά κυβικό μέτρο του ορυκτού.

- **Φόρος επιτηδεύματος**

Οι εταιρείες και οι μεμονωμένοι επιχειρηματίες, που δεν υποχρεούνται να εγγραφούν για απόδοση ΦΠΑ, υπόκεινται σε «απλοποιημένο» φορολογικό σύστημα, βάσει του οποίου επιβάλλεται φόρος 4% εάν δραστηριοποιούνται στο Μπακού και 2% εάν δραστηριοποιούνται στις άλλες περιοχές.

Ειδική φορολογία ισχύει για την φορολόγηση των δραστηριοτήτων στον πετρελαιοπαραγωγό τομέα. Οι αλλοδαποί επενδυτές, ανάλογα με την μορφή της επιχείρησης ή της επένδυσης, υπόκεινται σε δύο διαφορετικά είδη φορολόγησης: Στην περίπτωση των Production Sharing Agreements (PSA), που είναι ο κανόνας, η φορολόγηση ρυθμίζεται ad hoc, με βάση το ειδικό πρωτόκολλο που κυρώνεται με νόμο από τη Βουλή. Οι επιχειρήσεις εκτός PSAs επιβαρύνονται με φόρο της τάξεως του 22% επί των καθαρών κερδών, φόρο 10% επί των μερισμάτων που διανέμονται εκτός της επικράτειας του Αζερμπαϊτζάν, φόρο 4% επί των ασφαλιστρών, φόρο 10% επί άλλων αμοιβών και εισοδημάτων, ΦΠΑ 18% κλπ.

Υφίστανται, τέλος, και ειδικοί φόροι ακίνητης περιουσίας και χρήσης γης, που διαμορφώνονται ανάλογα με την τοποθεσία και την χρήση.

Γ.5 Δασμοί –Δασμολόγιο

Ο γενικός δασμός εισαγωγής είναι 15% (συν 18% ΦΠΑ). Τα εμπορεύματα που εισάγονται προσωρινά από επιχειρήσεις για δική τους παραγωγική χρήση για χρονικό διάστημα μικρότερο από ένα έτος, απαλλάσσονται από τον φόρο εισαγωγής.

Με την υπ. αρ. 367 Πράξη του Υπουργικού Συμβουλίου (02.10.2016), που τέθηκε σε ισχύ την 01.11.2016, σε πολλά εισαγόμενα αγαθά επιβάλλονται πλέον, πέραν του ισχύοντος ad valorem εισαγωγικού δασμού, **μεγάλες επιβαρύνσεις ανά μονάδα προϊόντος ή ανά χιλιόγραμμο**, όπως: βρώσιμα αυγά 100 USD ανά χιλιάδα, κρέας και τα παράγωγα αυτού 1 USD ανά κιλό, τομάτες-σταφύλια-αγγούρια 0,4 USD ανά κιλό, κρεμμύδια 0,2 USD ανά κιλό, μήλα-αχλάδια 0,3 USD ανά κιλό, χυμοί φρούτων 0,7 USD ανά κιλό, καρύδια 1,5 USD ανά κιλό, μπετονίτης 3 cents ανά κιλό, γύψος-τσιμέντο-κλίνκερ 7 cents ανά κιλό, τούβλα 15 USD ανά χιλιάδα, κεραμικά πλακίδια 4 cents ανά κιλό. **Κατά βάση, επιβαρύνονται τα βασικά προϊόντα διατροφής και τα δομικά υλικά, ούτως ώστε να ενισχυθεί η εγχώρια παραγωγή αυτών.** Η ακραία εμπορική πολιτική του Αζερμπαϊτζάν προς την κατεύθυνση του προστατευτισμού και της υποκατάστασης εισαγωγών συνεχίζεται. Η αρχική ισχύς της ανωτέρω Πράξης του Υπουργικού Συμβουλίου, η οποία ήταν δύο έτη, **παρετάθη** με την Πράξη Υπουργικού Συμβουλίου υπ. αρ. 476 /07.11.2018, για ένα ακόμα έτος, ήτοι μέχρι 15.12.2019 και με την Πράξη Υπουργικού Συμβουλίου υπ. αρ. 463 /03.12.2019 **μέχρι τις 31.12.2021.**

Γ.6 Ειδικές Οικονομικές ζώνες (FTZ)

Προς το παρόν στο Αζερμπαϊτζάν υφίσταται μόνο μία Ελεύθερη Οικονομική Ζώνη στην περιοχή Alat, νότια του Μπακού, η οποία, ωστόσο, δεν έχει ακόμα ολοκληρωθεί. Η εν λόγω ΕΟΖ ιδρύθηκε με ΠΔ του 2016 και συμπεριλαμβάνει και το νέο διεθνή λιμένα του Μπακού, ο οποίος διεκδικεί πρωταγωνιστικό ρόλο στην διακίνηση εμπορευμάτων στην ευρύτερη περιοχή της Κασπίας και της Ευρασίας, έχοντας σαν στόχο να αποτελέσει κέντρο διαμετακόμισης μεταξύ Ευρώπης, Νοτιοανατολικής Ασίας και Ρωσίας.

Στα πλαίσια των κυβερνητικών προσπαθειών για διαφοροποίηση του παραγωγικού ιστού και ανάπτυξη των μη πετρελαϊκών τομέων έχουν δημιουργηθεί και λειτουργούν πέντε Τεχνολογικά – Βιομηχανικά Πάρκα στις περιοχές Sumgait, Balakhani, Mingachevir, Pirallahı και Garadagh, που προσφέρουν σημαντικές φορολογικές ατέλειες για τις επιχειρήσεις που εγκαθίστανται εκεί.

Δ. ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Δ.1 Αναπτυξιακός Νόμος - Κίνητρα Επενδύσεων

Ο ισχύων επενδυτικός νόμος προβλέπει σημαντικά επενδυτικά κίνητρα για τους κατόχους του Investment Promotion Document(IPD), το οποίο απονέμεται στους επίδοξους επενδυτές, εφόσον πληρούν συγκεκριμένα κριτήρια, που αφορούν τον παραγωγικό τομέα, την περιοχή

της επένδυσης και το ελάχιστο απαιτούμενο προς επένδυση κεφάλαιο.
(<http://www.azpromo.az/en/investments/business-environment>)

Συγκεκριμένα οι εν λόγω επενδυτές απολαμβάνουν για επτά έτη από κτήσεως του IPD:

- 50% μείωση του φόρου ατομικού εισοδήματος
- 50% μείωση του φόρου επί των εταιρικών κερδών
- Μηδενικό ΦΠΑ και δασμούς για τον εισαγόμενο τεχνολογικό εξοπλισμό
- Μηδενικός φόρο ακίνητης περιουσίας
- Μηδενικός φόρο για χρήση γης

Οι επίδοξοι επενδυτές, που σχεδιάζουν δραστηριότητες στην αζερική επικράτεια, οφείλουν να λάβουν υπόψη τους τα κάτωθι:

Το Αζερμπαϊτζάν με 10 εκατομμύρια κατοίκους είναι η πολυπληθέστερη και η περισσότερο ανεπτυγμένη χώρα στον Νότιο Καύκασο. Η χώρα διαθέτει σημαντικούς ορυκτούς πόρους (πετρέλαιο, φυσικό αέριο, μεταλλεύματα, δομικά υλικά), αγροτικά προϊόντα και τουριστικό δυναμικό. Σε αυτό προστίθεται η ευνοϊκή γεωγραφική θέση της χώρας στις διεθνείς διασυνδέσεις μεταφορών. Με την υλοποίηση περαιτέρω έργων υποδομών, συμπεριλαμβανομένου του σιδηροδρομικού άξονα Βορρά-Νότου και του νέου διεθνούς λιμένα του Μπακού, η σημασία της χώρας ως κέντρο διαμετακόμισης εμπορευμάτων μεταξύ Ευρώπης, Ασίας και Μέσης Ανατολής αυξάνεται. Επιπρόσθετο πλεονέκτημα είναι η μεγάλη προσφορά νέων και σχετικά καταρτισμένων εργαζομένων, σε συνδυασμό με το χαμηλό κόστος εργασίας και μία συγκριτικά φιλελεύθερη εργατική νομοθεσία.

ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ <ul style="list-style-type: none">• Πλούσιοι φυσικοί πόροι• Γεωγραφική θέση• Εργατικό κόστος• Νεανικός πληθυσμός	ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ <ul style="list-style-type: none">• Μεγάλος δημόσιος τομέας• Γραφειοκρατία, αδιαφάνεια, διαφθορά• Παραοικονομία, οικογενειοκρατία• Εμπορικά εμπόδια, δασμολογικά και μη• Ανασφάλεια δικαίου
ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ <ul style="list-style-type: none">• Προμήθειες στον πετρελαϊκό τομέα• Διαφοροποίηση του παραγωγικού ιστού και ανάγκες ανάπτυξης μη πετρελαϊκού τομέα• Ζήτηση ποιοτικών προϊόντων και υπηρεσιών από μεσαία και ανώτερη τάξη	ΚΙΝΔΥΝΟΙ <ul style="list-style-type: none">• Μεγάλη εξάρτηση από πετρελαϊκό τομέα• Έλλειψη κανόνων ανταγωνισμού• Αδυναμία καταπολέμησης διαφθοράς• Ασταθές πολιτικοοικονομικό περιβάλλον• Περιφερειακές διενέξεις

Δ.2 Καθεστώς Ιδιωτικοποιήσεων

Το Αζερμπαϊτζάν διαθέτει -ακόμα- ένα τεράστιο, για το μέγεθός της χώρας, δημόσιο τομέα με 2.846 δημόσιους φορείς και επιχειρήσεις, που απασχολούν περίπου 1,2 εκατ. εργαζομένους ήτοι το 25% περίπου του συνόλου του εργατικού δυναμικού.

Ο ισχύον νόμος περί ιδιωτικοποιήσεων κυρώθηκε τον Ιανουάριο του 1993, οι ιδιωτικοποιήσεις, όμως, δρομολογήθηκαν σε μεταγενέστερο στάδιο από τις άλλες πρώην σοβιετικές δημοκρατίες. Επίσημα ξεκίνησαν μόλις το 1996 και οι Αζέροι πολίτες άρχισαν να λαμβάνουν «επιταγές ιδιωτικοποίησης» (κουπόνια) από το 1997. Κατά το πρώτο στάδιο, έγιναν αποκρατικοποιήσεις βασικά μικρομεσαίων επιχειρήσεων στη βιομηχανία, στις κατασκευές, στον τομέα των μεταφορών, του εμπορίου καθώς των υπηρεσιών. Το ισχύον νομικό πλαίσιο περί ιδιωτικοποιήσεων παρέχει, όμως, στην κυβέρνηση τη δυνατότητα να προβεί στην ιδιωτικοποίηση και μεγάλων κρατικών επιχειρήσεων. (<http://emdk.gov.az/>)

Το 2016, ο Πρόεδρος κ. Ι.Αλίγιεφ ανακοίνωσε ότι η κυβέρνηση προτίθεται να δρομολογήσει ευρύτατο πρόγραμμα ιδιωτικοποιήσεων, σε συνεργασία με διεθνή ομάδα ειδικών, αναμένει, δε, την εκδήλωση σχετικού ενδιαφέροντος εκ μέρους ντόπιων αλλά και ξένων επενδυτών. Υποψήφιες αυτή τη φορά φέρονται μεγάλες εταιρείες – κρατικά μονοπώλια όπως λ.χ. η παραγωγός ηλεκτρισμού *Azerenerji* (αντίστοιχη της ΔΕΗ), η *Azersu* (αντίστοιχη της ΕΥΔΑΠ) και ενδεχομένως και η δεσπόζουσα ναυτιλιακή της χώρας, *Caspian Shipping Company*. Ουδείς λόγος έχει γίνει, ωστόσο, για προοπτική πώλησης, έστω και μερικής, του ενεργειακού κολοσσού *SOCAR* (μακράν της μεγαλύτερης κρατικής εταιρείας της χώρας). Ο ενεργειακός κλάδος θεωρείται από την κυβέρνηση ως «στρατηγικής σημασίας», εξ ου και θα παραμείνει και στο μέλλον υπό στενό κρατικό έλεγχο.

Δ.3 Πιστοληπτική ικανότητα χώρας – Κίνδυνοι/ προοπτικές

Επί σειρά ετών, η χώρα είχε μηδαμινό δημόσιο χρέος, καθώς στηριζόταν στα περίφημα «δίδυμα πλεονάσματα» (εμπορικό και δημοσιονομικό) λόγω των υψηλών τιμών του αργού, βασικού εξαγωγίμου προϊόντος της χώρας.

Η καθίζηση των τιμών του αργού το 2014/15 μετέβαλε την κατάσταση, καθώς τα μεν έσοδα (ουσιαστικά οι μεταβιβάσεις προς τον προϋπολογισμό από το Oil Fund, που είχαν φτάσει το 60% των συνολικών εσόδων) κατέρρευσαν, οι δε δημόσιες δαπάνες ήταν, σε μεγάλο βαθμό, «ανελαστικές προς τα κάτω» (πχ μισθοδοσία 1,2 εκ. δημ. υπ.) Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να εγκαινιαστεί, από το 2015, μια πολιτική δημοσίων ελλειμμάτων, η οποία κορυφώθηκε το 2017.

Επιπλέον, λόγω πρόδηλης αδυναμίας της *SOCAR* να εξέλθει αυτοδύναμα στις κεφαλαιαγορές για τη χρηματοδότηση του μεριδίου της (12 δις \$) επί του «Νοτίου Διαδρόμου Φ/Α», το 2014 δημιουργήθηκε η κρατική εταιρεία *Southern Gas Corridor CJSC*, η οποία εκδίδει κατά κόρον ομόλογα με κρατικές εγγυήσεις. Και αυτά, βεβαίως, δέον θεωρηθούν ως

επιπλέον δημόσιο χρέος. Τέλος, το 2017 η κυβέρνηση προέβη και σε αναδοχή -εξωτερικού- χρέους ύψους 2,45 δις \$ της International Bank of Azerbaijan (IBA).

Σε κάθε περίπτωση, πάντως, το δημόσιο χρέος παραμένει σχετικά χαμηλό ως ποσοστό του ΑΕΠ. Στα τέλη του 2020 ανήρχετο σε 20,1% του ΑΕΠ, ενώ μαζί με τις κρατικές εγγυήσεις εκτιμάται σε 55% του ΑΕΠ.

Σύμφωνα με την τελευταία (για το έτος 2020, με βάση την επικρατούσα κατάσταση το 2019) ετήσια Έκθεση **Doing Business** της Παγκόσμιας Τράπεζας, το επιχειρηματικό κλίμα στο Αζερμπαϊτζάν - με βάση τα συγκεκριμένα μεθοδολογικά κριτήρια των συντακτών της Έκθεσης- **σημείωσε υποχώρηση στην 34^η θέση έναντι της 25^{ης} θέσης που κατείχε το 2018** , με σταθμισμένη βαθμολογία 76,7/100. Ως προς τους δέκα επί μέρους δείκτες απόδοσης (performance indicators), στους οποίους παραδοσιακά βασίζεται η Έκθεση, η χώρα σημειώνει βελτίωση στην ευκολία χρηματοδότησης (1^η θέση), στην έναρξη επιχείρησης (9^η θέση), στη δυνατότητα δικαστικής επιβολής των συμβατικών υποχρεώσεων (28^η θέση), στη χορήγηση οικοδομικών αδειών από τις πολεοδομικές αρχές (59^η θέση) και στο διασυνοριακό εμπόριο (83^η θέση), ενώ σημειώνεται χειροτέρευση στους υπόλοιπους δείκτες: στην προστασία των δικαιωμάτων των μειοψηφούντων μετόχων από την 2^η θέση στην 105^η θέση, στην κτήση εμπράγματων δικαιωμάτων από την 17^η θέση στην 44^η, στην φορολόγηση από την 28^η θέση στην 40^η, στην διεκπεραίωση πτωχευτικής διαδικασίας από την 45^η θέση στην 47^η και στην παροχή ηλεκτρικής διασύνδεσης από την 74^η θέση στην 80^η .

Στην εν λόγω Έκθεση παρατηρείται, ωστόσο, ότι, οι κίνδυνοι για την μακροοικονομική σταθερότητα παραμένουν σχετικά υψηλοί, ενώ το χρηματοοικονομικό σύστημα εξακολουθεί να είναι αδύναμο και υπανάπτυκτο. **Οι διεθνείς οίκοι αξιολόγησης Fitch, Moody's and Standard & Poor's κατατάσσουν την χώρα στην κατηγορία BB+ stable outlook**, η αναμενόμενη προσέλκυση επενδύσεων, ωστόσο, δεν ήταν η αναμενόμενη, αφού οι μεταρρυθμιστικές παρεμβάσεις αποδεικνύονται στη πράξη ανεπαρκείς.

Γενικά, η μετάβαση του Αζερμπαϊτζάν από μια πλήρως κατευθυνόμενη οικονομία της σοβιετικής περιόδου προς μια ελεύθερη οικονομία της αγοράς οδήγησε, συχνά, σε αρνητικά φαινόμενα, που συνόδευσαν την αλλαγή του κοινωνικού και οικονομικού συστήματος και εξακολουθούν να χαρακτηρίζουν την χώρα, όπως η υιοθέτηση ασαφών και αλληλοσυγκρουόμενων νόμων, η συνεχής και ασυντόνιστη αλλαγή της νομοθεσίας, η έλλειψη προσήκουσας ερμηνείας και εφαρμογής των διεθνών συμφωνιών, η ύπαρξη ισχυρής γραφειοκρατίας, η έλλειψη διαφάνειας και η διαφθορά στη δημόσια διοίκηση. Παράλληλα, η απνομή δικαιοσύνης και οι δικονομικές διαδικασίες είναι μακροχρόνιες, δαπανηρές και με αμφίβολα αποτελέσματα.

E. ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΙ - ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

Ο τεράστιος κρατικός μηχανισμός καθώς και οι δημόσιες επιχειρήσεις διαδραματίζουν ένα εξαιρετικά σημαντικό ρόλο στο οικονομικό γίγνεσθαι. Το σύστημα, ωστόσο, δημοσίων

προμηθειών, χαρακτηρίζεται από αδιαφάνεια και ουσιαστικά αποκλείει την απρόσκοπτη συμμετοχή ξένων επιχειρήσεων.

Πέραν αυτού με το Προεδρικό Διάταγμα της 15/9/2016, όλες οι κρατικές υπηρεσίες ή φορείς που χρηματοδοτούνται από τον κρατικό προϋπολογισμό υποχρεώθηκαν να παύσουν την εισαγωγή αγαθών επ'αόριστον. Οι τρεις εξαιρέσεις είναι: α) οι κρατικές προμήθειες μέσω ξένων δανείων-επιδοτήσεων, β) το αμυντικό υλικό και γ) τα φάρμακα.

Όπως προαναφέρθηκε, η χώρα δεν είναι μέλος του ΠΟΕ και ως εκ τούτου δεν δεσμεύεται από τα διεθνώς ισχύοντα σύμφωνα με την Σύμβαση περί Κρατικών Προμηθειών του ΠΟΕ.

Στην ιστοσελίδα <http://www.tender.gov.az> της κρατικής Υπηρεσίας Δημοσίων Προμηθειών αναρτώνται διαγωνισμοί για δημόσιες προμήθειες, απαιτείται ωστόσο γνώση της αζερικής γλώσσας για την περαιτέρω διαδικασία υποβολής προσφορών. Πληροφορίες για τρέχοντες διαγωνισμούς ανακοινώνονται επίσης στην ιστοσελίδα: <http://abc.az/en/category/29>.

ΣΤ. ΚΛΑΔΟΙ ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ ΓΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

ΣΤ.1 Κλάδος 1

Ο τομέας εξόρυξης και επεξεργασίας υδρογονανθράκων παρουσιάζει ευκαιρίες για προμήθειες συναφών με την παραγωγική διαδικασία βιομηχανικών προϊόντων και υπηρεσιών.

ΣΤ.2 Κλάδος 2

Η χώρα υλοποιεί πρόγραμμα ανάπτυξης του μη πετρελαιοειδούς τομέα δίνοντας έμφαση στην γεωργική παραγωγή (με σημαντικές επιδοτήσεις), μεταφορές, τουριστικό τομέα, πληροφορική και τηλεπικοινωνίες. Στους τομείς αυτούς διανοίγονται ευκαιρίες για συνεργασίες και μεταφορά τεχνογνωσίας.

ΣΤ.3 Κλάδος 3

Τα ελληνικά βιολογικά προϊόντα μεσογειακής διατροφής(ελαιόλαδο, φέτα, μέλι) μπορούν να αποκτήσουν μερίδια αγοράς με στόχο τους καταναλωτές που διαθέτουν υψηλά εισοδήματα.

ΣΤ.4 Κλάδος 4

Ποιοτικά δομικά υλικά (π.χ. μάρμαρο) για τις πολυτελείς κατασκευές που υλοποιούνται για τους εύπορους κατοίκους.

Ζ. ΧΡΗΣΙΜΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

<p>ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ Δ/νση: 84, U.Hacibeyov str. , Baku Τηλ: (0099 412) 493 88 67 Ηλ. δ/νση: office@economy.gov.az Web: http://www.economy.gov.az/</p>	<p>ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΦΟΡΩΝ Δ/νση:, 16, Landau str., 1073 Baku Τηλ: (0099 412) 403 8970 Ηλ. δ/νση: office@taxes.gov.az Web: http://www.taxes.gov.az</p>
<p>ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ Δ/νση:, 83, S.Vurgun str. 1022 Baku Τηλ: (0099 412) 4044708 Ηλ. δ/νση: office@maliyye.gov.az Web: www.maliyye.gov.az, www.finance.gov.az</p>	<p>ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ Δ/νση:, Government House, 84, Uzeyir Hajibeyov str. 1000 Baku Τηλ: (0099 412) 5981653, 5981654, Ηλ. δ/νση: minenergy@minenergy.gov.az Web: http://www.minenergy.gov.az</p>
<p>ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ & ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ Δ/νση: Z.Aliyeva st.77, AZ1000, Baku Tel.: +99412 498 58 38 Fax: +99412 498 79 12 E-mail: mincom@mincom.gov.az Web: www.mincom.gov.az</p>	<p>ΚΡΑΤΙΚΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ Δ/νση:, Inshaatchilar ave. 81, 1136 Baku Τηλ: (0099 412) 538 6498, 538 9376, E-mail: sc@azstat.org Web: http://www.stat.gov.az</p>
<p>ΚΡΑΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΕΛΩΝΕΙΩΝ Δ/νση: 2, Inshaatchilar ave., 1073 Baku Τηλ: (99412) 404-22-00 E-mail: international@customs.gov.az Web: www.customs.gov.az</p>	<p>ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΕΞΑΓΩΓΩΝ & ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ (AZPROMO) Δ/νση: 32, Neftchilar ave., Baku Τηλ: (0099412) 598 0147, 598 0148 E-mail: office@azpromo.az Web: www.azpromo.az</p>
<p>ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΝΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΩΝ (ASK) Δ/νση: 57, Ac. Hasan Aliyev str., 1110 Baku Τηλ: (0099412) 465 72 42 / 465 72 43 E-mail: office@ask.org.az , Web: www.ask.org.az</p>	<p>ΕΜΠΟΡΙΚΟ & ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ Δ/νση:, 31, Istiglaliyyat str. 1001 Baku Τηλ: (0099 412) 492 8912 E-mail: expo@chamber.az Web: www.chamber.az</p>
<p>ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΤΗΤΑΣ Δ/νση: 85/189, C.Mammadquluzadeh str., 1078 Baku Τηλ: (0099 412) 596 7998, 597 0518 E-mail: president@mrrmm.az, Web: www.mrrmm.az</p>	<p>ΕΝΩΣΗ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΑΖΕΡΜΠΑΪΤΖΑΝ Πρόεδρος: Zakir Nuriyev Δ/νση: Samad Vurghun 43, 1014 Baku Τηλ: (0099 412) 497 6169, 497 1515 E-mail: office@aba.az Web : www.aba.az</p>
<p>ΙΤΕΚΑ (ΔΙΟΡΓΑΝΩΤΗΣ ΤΩΝ ΚΥΡΙΟΤΕΡΩΝ ΕΚΘΕΣΕΩΝ) Δ/νση: 15, Nobel Avenue, 1025 Baku Τηλ : (0099 412) 4041000 E-mail: office@iteca.az Web: www.iteca.az</p>	<p>ΚΡΑΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΥ (SOCAR) Δ/νση: 73 Neftchilar ave. 1000 Baku Τηλ: (0099 412) 521 02 82 E-mail: info@socar.az Web: www.socar.az</p>

